EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.7.28.
COM(2023) 460 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU irányelv működéséről és a 12. cikkben meghatározott kizárásoknak a belső piacra gyakorolt hatásáról

{SWD(2023) 267 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU irányelv működéséről és a 12. cikkben meghatározott kizárásoknak a belső piacra gyakorolt hatásáról

1. BEVEZETÉS

A Bizottság becslése szerint a közbeszerzések összértéke az EU-ban 2018-ban körülbelül 2 163 milliárd EUR volt, ami az uniós GDP 13,6 %-ának felel meg[1], amelyből mintegy 670 milliárd EUR-t[2] a három közbeszerzési irányelv alapján bonyolítottak le. Amikor a hatóságoknak a szűkös állami források kiegészítése érdekében mozgósítaniuk kell a magántőkét és a know-how-t, a koncessziók igen vonzó módot jelenthetnek a közérdekű projektek megvalósítására, miközben biztosítják, hogy az államadósság korlátozott szintű legyen. A koncesszió olyan szerződéses megállapodás, melynek révén egy vagy több ajánlatkérő szerv vagy közszolgáltató ajánlatkérő megbíz egy vagy több magángazdasági szereplőt építési beruházás teljesítésével vagy szolgáltatás nyújtásával és irányításával. Az évente átlagosan 63 milliárd EUR értékű koncessziós szerződések a kulcsfontosságú stratégiai ágazatokban az állami szektor és a magánvállalkozások közötti partnerség alapvető elemei. Ez különösen igaz az infrastruktúra – például a kikötők és repülőterek – a parkolóházak, az útdíjköteles utak fejlesztésére, az autópálya-karbantartásra, valamint az olyan általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtására, mint az energiaellátás vagy a hulladékártalmatlanítás.

A koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU[3] irányelv (a továbbiakban: irányelv) célja a koncessziókra vonatkozó koherens, mindenre kiterjedő uniós szintű keret hiányának megszüntetése volt. Az irányelv olyan egyértelmű jogi keretet kívánt biztosítani, amely előmozdítja a koncessziók alkalmazását, miközben az odaítélési eljárások átláthatóságának és méltányosságának biztosítása révén javítja a vállalkozások piacra jutásának lehetőségét.

Az irányelv 53. cikkének negyedik bekezdése szerinti felhatalmazás alapján a Bizottság „felülvizsgálja az irányelv működését, és […] jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak”, míg az említett cikk harmadik bekezdése előírja, hogy a Bizottság „azt is megvizsgálja, hogy [a vízügy területén] az irányelv hatálya alóli kizárások milyen gazdasági hatással vannak a belső piacra”. Ez a jelentés az említett felülvizsgálat és értékelés főbb megállapításait mutatja be. A jelentés az irányelv alkalmazásáról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentumból (a továbbiakban: bizottsági szolgálati munkadokumentum) származó információkra támaszkodik, amelyet e jelentéssel összefüggésben kell értelmezni.

---

1 Public Procurement Indicators 2018 [2018. évi közbeszerzési mutatók], DG GROW, 2021. május 17. (https://ec.europa.eu/docsroom/documents/48156).

2 Lásd az 1. megjegyzés 1. oldalát.

3 Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.).

A jelentés és a bizottsági szolgálati munkadokumentum több forrásból származó bizonyítékokon alapul, ilyenek például a Tenders Electronic Daily (a továbbiakban: TED) adatbázisból származó adatok; a tagállamok által az irányelv 45. cikkével összhangban rendelkezésre bocsátott információk[4]; a London Economics Europe és a Spark Legal által a Bizottság számára készített, a koncessziókról szóló irányelv végrehajtásáról szóló tanulmány (2021)[5]; a Bizottság szolgálatai által 2021-ben indított felmérés, amelynek célja az volt, hogy információkat gyűjtsön a tagállamoktól a vízügyi ágazat szervezetéről, valamint azokról az álláspontokról, amelyeket az irányelv működésének felülvizsgálatáról és a vízügy területén érvényesülő kizárás értékeléséről a Bizottság által az érdekelt felek számára szervezett online rendezvényen az érdekelt felek kifejtettek.

Mivel az irányelvet valamennyi tagállam késedelmesen ültette át – az irányelvet csak 2020 óta alkalmazzák az EU egészében –, jelenleg nem lehetséges az irányelv működésének és a vízügyi ágazatra vonatkozó kizárásnak a teljes körű értékelése. Több tapasztalatot kell gyűjteni az irányelvvel kapcsolatban ahhoz, hogy teljeskörűen értékelni lehessen annak működését, valamint a vízügyi ágazatnak az irányelv hatálya alól való kizárásának hatását. Mindazonáltal a rendelkezésre álló adatok alapján megfigyelt tendenciák arra utalnak, hogy javul a koncessziós szerződések átláthatósága, a kkv-k nagyobb arányban részt vesznek a koncessziókban, valamint bővülnek a közbeszerzések és koncessziók nemzeti szintű felügyeletére szolgáló adminisztratív kapacitások.

2. AZ EU KONCESSZIÓS PIACA

Az irányelv hatálya alá tartozó, 2016 és 2021 között odaítélt koncessziók becsült összértéke 377,5 milliárd EUR. A koncessziók összértéke a három közbeszerzési irányelv hatálya alá tartozó teljes éves közbeszerzési piac 12 %-át teszi ki[6]. Az irányelv a legalább 5 382 000 EUR értékű koncessziókra alkalmazandó[7].

Az EU-ban odaítélt koncessziók száma a 2016. április 18-i átültetési határidő óta nagyjából megduplázódott és továbbra is nő[8]. Ez a növekvő tendencia a legtöbb tagállamban megfigyelhető.

---

4 Az irányelv 53. cikkének negyedik bekezdése szerint az irányelv működésének felülvizsgálata a tagállamok által a 45. cikk (3) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott információkon alapul.

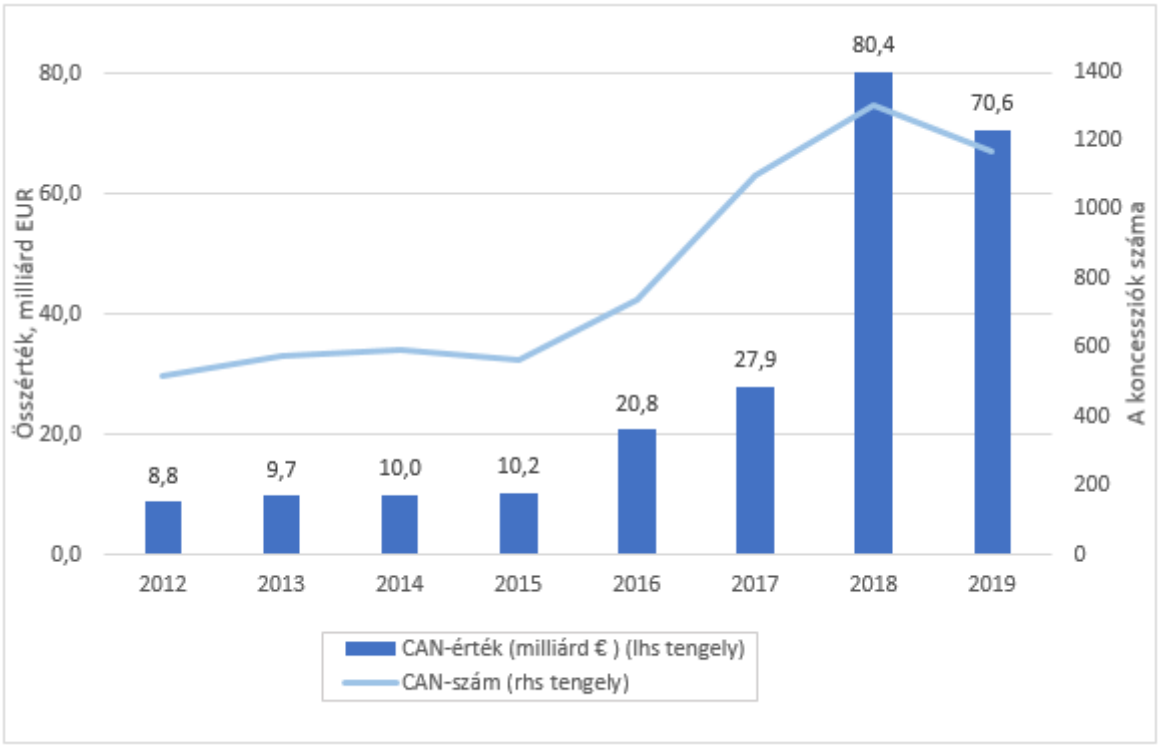
5 A tanulmány e jelentéssel együtt kerül közzétételre.

6 A 2014/23/EU irányelvre, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.), valamint a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.) hivatkozó 2018-as adatok.

7 Az e küszöbértéknél alacsonyabb értékű koncessziókat gyakran közzéteszik a TED-ben.

8 A 2012 és 2016. április 18., valamint a 2016. április 19. és 2019 közötti időszakban odaítélt koncessziók teljes számának összehasonlítása. További részletekért lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 3. fejezetét.

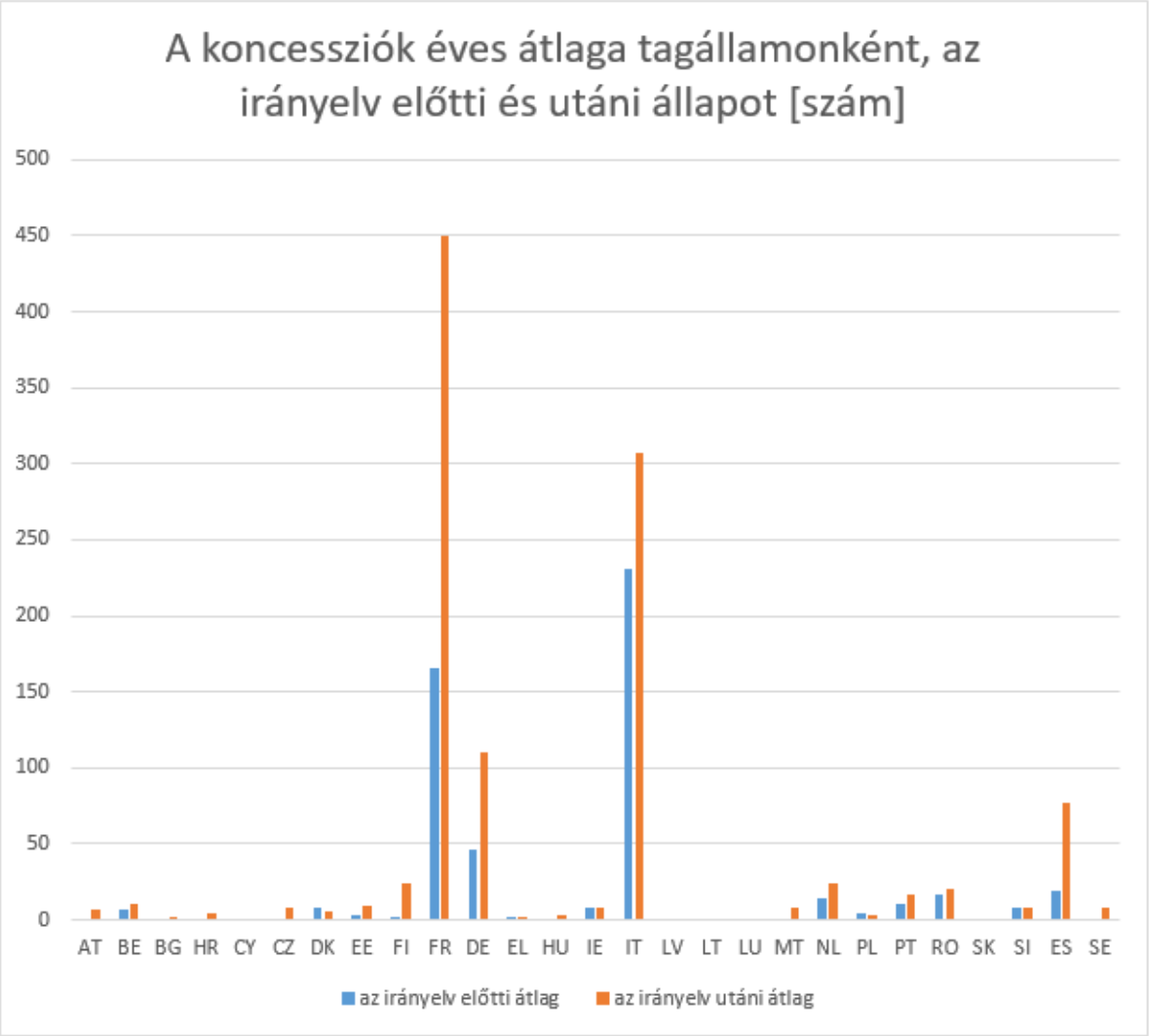
1. ábra: Koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók év szerint [szám, érték milliárd EUR-ban], EGT-országok

Forrás: Study on the implementation of the Concessions Directive [Tanulmány a koncessziós irányelv végrehajtásáról] – London Economics Europe and Spark Legal (2021), 41. ábra.

Az uniós koncessziós piac több mint kétharmadát Franciaország és Olaszország teszi ki. Ezek a tagállamok Spanyolországgal és Németországgal együtt az említett időszakban odaítélt koncessziók teljes növekedésének 85 %-át képviselik. Ausztriában, a Cseh Köztársaságban, Finnországban, Magyarországon, Horvátországban, Máltán és Svédországban szintén jelentős mértékben nőtt a koncessziók igénybevétele.

2. ábra: A koncessziók éves átlaga tagállamonként, az irányelv előtti és utáni állapot [szám]

Forrás: Belső kalkuláció a Study on the implementation of the Concessions Directive [Tanulmány a koncessziós irányelv végrehajtásáról] – London Economics Europe and Spark Legal (2021), 17. ábra alapján.

A szolgáltatási koncessziók száma 2016. április 18. – az átültetési határidő – óta meredeken nőtt. Az építési koncessziós szerződések száma azonban ezen időpontot megelőzően fokozatosan csökkent, és a tendencia ezen időpont után is folytatódott.

2016 óta a legtöbb koncessziót odaítélő ágazatok a következők: 1. szállodaipari, éttermi és kiskereskedelmi szolgáltatások, 2. rekreációs, kulturális és sporttevékenységek, valamint 3. építési munkák.

3. ÁTÜLTETÉS ÉS KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁSOK

A Bizottság célja, hogy mielőbb megvalósuljon a megfelelés, hogy a polgárok és a vállalkozások a lehető leghamarabb megtapasztalhassák az uniós jog előnyeit. Ezért a Bizottság az évek során növelte a tagállamoknak nyújtott támogatást, hogy megelőzze a jogsértéseket, vagy azokat az eljárás korai szakaszában megoldja anélkül, hogy kénytelen

legyen valamely tagállam ügyét a Bíróság elé utalni. Ennek következtében csökkent azoknak az eseteknek a száma, amikor a tagállamok késve ültették át az irányelveket. E megközelítés megerősítése érdekében a Bizottság a közelmúltban konkrét végrehajtási célok kitűzését javasolta annak érdekében, hogy az átültetési és a megfelelési deficitet egyaránt 0,5 %-ra korlátozzák[9].

Az irányelvet a tagállamoknak 2016. április 18-ig kellett átültetniük a nemzeti jogba. Az átültetési időszak lejártáig mindössze hat tagállam értesítette a Bizottságot a szükséges intézkedésekről, és a bejelentés elmulasztása miatt 2016-ban kötelezettségszegési eljárások indultak. 2020 februárjáig[10] valamennyi uniós tagállam átültette az irányelvet, és a késedelmes átültetéssel kapcsolatos valamennyi kötelezettségszegési eljárás lezárásra került. Azt a cikket azonban, amely a vízügy területén az irányelv alkalmazása alóli konkrét kizárásokat ír elő, három tagállam nem, három tagállam pedig csak részben ültette át. Ezért ezek a tagállamok az irányelvet (részben vagy egészben) a vízügyi ágazat meghatározott területein végrehajtott építési beruházásokra és szolgáltatásokra vonatkozó koncessziókra is alkalmazzák.

A tagállami átültető intézkedések értékelése megállapította, hogy az átültetési határidő lejártának időpontjában csak tíz tagállam felelt meg teljes mértékben az irányelvben foglalt valamennyi kötelezettségnek. A Bizottság ezért négy egymást követő hullámban (2019. január, 2019. október, 2021. június és 2021. december) kötelezettségszegési eljárást indított a többi tagállammal szemben. A nemzeti intézkedésekről szóló értesítést és azok értékelését követően nyolc tagállammal szemben – az általuk hozott korrekciós jogalkotási intézkedések eredményeként – az eljárást hivatalosan lezárták. A folyamatban levő többi eljárás[11] olyan elemeket érint, mint a hatály, a gazdasági szereplők kizárásának kritériumai és a szerződések módosítása.

Több tagállamban a nemzeti hatóságok iránymutatást adtak ki a koncessziókra vonatkozó szabályokról.

---

9 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 30 éves a közös piac (COM(2023) 162 final, 2023. március 16).

10 Az utolsó tagállam 2020. február 26-án ültette át az irányelvet.

11 A kötelezettségszegési eljárások némelyike mindhárom közbeszerzési irányelvet érinti, ezért azokat hivatalosan csak akkor zárják le, ha valamennyi (a 6. lábjegyzetben említett három irányelvre vonatkozó) kérdés megoldódott. E tekintetben úgy tűnhet, hogy egyes tagállamokkal szemben a kötelezettségszegési eljárás annak ellenére folyamatban van, hogy az irányelv végrehajtásával kapcsolatos kérdések szigorú értelemben véve időközben megoldódtak.

4. AZ IRÁNYELV MŰKÖDÉSE FELÜLVIZSGÁLATÁNAK FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

Az irányelvnek két fő célkitűzése van: 1. bizonyos fogalmak meghatározásával és a koncesszió-odaítélés egyes elveinek – az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban álló – kodifikálásával szilárd jogi keret biztosítása, valamint 2. az odaítélési eljárások átláthatóságának és méltányosságának növelésével a koncessziós piacokhoz való hozzáférés javítása.

4.1. Jogbiztonság

A „koncesszió” fogalommeghatározása

Az irányelv uniós szinten határozza meg a koncesszió fogalmát[12]. A gyakorlatban úgy tűnik, hogy a „koncesszió” kifejezést a tagállamok jogszabályaiban gyakran olyan ágazatokra és kérdésekre használják, amelyek túlmutatnak az irányelv hatályán. A tagállamok többségének nemzeti jogszabályaiban a „koncesszió” kifejezés alatt gyakran más jogi fogalmakat, például engedélyeket vagy licenciákat értenek[13].

Ezek az eltérések magasabb költségeket eredményezhetnek, mivel a határokon átnyúló koncessziókban részt vevő gazdasági szereplők nem indulhatnak ki a „koncesszió” egységes értelmezéséből. Emellett mind az ajánlatkérő hatóságok/közszolgáltató ajánlatkérők, mind a gazdasági szereplők részéről időigényes félreértésekhez vezethet, nemcsak az alkalmazandó fogalommeghatározás értelmezését illetően, hanem az alkalmazandó jogszabályok tekintetében is.

A „működési kockázat” meghatározása

A működési kockázat[14] megléte különbözteti meg a koncessziós szerződéseket más típusú közbeszerzési szerződésektől. Ezért e fogalom átültetése kulcsfontosságú az irányelv helyes végrehajtásának biztosításához. Ugyanakkor e fogalmat csak négy tagállam ültette át pontosan, az irányelvben szereplő meghatározásnak megfelelően. Több mint húsz tagállam az átültetés során némileg eltért az irányelvben szereplő fogalommeghatározástól, két tagállam

---

12 Az irányelv szerinti meghatározás értelmében a koncesszió egy vagy több ajánlatkérő szerv vagy közszolgáltató ajánlatkérő és egy vagy több gazdasági szereplő (koncessziós jogosult) között létrejött olyan írásbeli szerződés, amelynek keretében ez utóbbit építési beruházás kivitelezésével vagy szolgáltatások nyújtásával és irányításával bízzák meg, és az ezért járó díjazás az adott építési beruházás vagy szolgáltatás hasznosítási joga, vagy ez a jog pénzbeli ellenszolgáltatással kiegészülve.

13 Ezt meg kell különböztetni azoktól az „engedélyektől” vagy „licenciáktól”, amelyek esetében egy hatóság határozza meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a vállalkozó egy bizonyos tevékenységet elvégezhet. Míg a felhatalmazás vagy az engedély feljogosítja a vállalkozót az adott felhatalmazás vagy engedély hasznosítására, addig a koncessziós jogosultat kötelezettség terheli. A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 376., 2006.12.27., 36. o.) az engedélyekre és a licenciákra vonatkozik.

14 Az irányelv meghatározza a „működési kockázat” fogalmát. A koncessziós szerződés mindig együtt jár a gazdasági jellegű működési kockázatnak a koncessziós jogosultra való átszállásával. Ez azt jelenti, hogy a befektetés, valamint az odaítélt építmény vagy szolgáltatás üzemeltetése során felmerült költségek szokásos üzemeltetési körülmények között nem biztos, hogy megtérülnek a koncessziós jogosult számára, akkor sem, ha a kockázat egy része továbbra is az ajánlatkérő szervet, illetve közszolgáltató ajánlatkérőt terheli.

pedig a nemzeti jogszabályaiban egyáltalán nem foglalkozott a működési kockázattal. Jelenleg nem állapítható meg, hogy ezeknek az eltéréseknek van-e gyakorlati gazdasági hatásuk. A működési kockázat eltérő értelmezése azt jelentheti, hogy az azonos típusú építési beruházásokra vagy szolgáltatásnyújtásokra vonatkozó közbeszerzéseket a tagállamok eltérően kezelik, vagy e közbeszerzések akár nem is tartoznak az irányelvet átültető rendelkezések hatálya alá.

A koncessziós szerződések módosítása

Az irányelv ítélkezési gyakorlaton alapuló konkrét rendelkezéseket is tartalmaz a koncessziós szerződések módosítására vonatkozóan, és gyakorlati megoldásokat kínál az olyan előre nem látható körülmények kezelésére, amelyek miatt szükségessé válik a hatályban levő koncessziós szerződés módosítása. A hatékony verseny és az átláthatóság biztosítása érdekében gondosan kell kezelni a szerződésmódosításokat, különösen, ha azokra a verseny újranyitása nélkül kerül sor.

Néhány tagállam iránymutatást dolgozott ki a szerződésmódosításokra vonatkozóan. Tizenegy tagállam kifejezetten előírja nemzeti jogszabályaiban, hogy minden módosítást az eredeti szerződésért felelős ajánlatkérőtől eltérő kormányzati hatóságnak kell jóváhagynia. A jelentések szerint azonban a hatályban levő szerződések módosítása – ideértve a szerződések jogellenes meghosszabbítását és az új pályázati felhívás nélküli módosításokat is – gyakran jár együtt helytelen alkalmazással.

Koncessziók és a köz- és magánszféra közötti egyéb partnerségek

Az irányelv tisztázza azokat az eseteket, amikor az ajánlatkérő szerv és egy gazdasági szereplő között létrejött szerződésre nem vonatkoznak a koncesszió odaítélésére vonatkozó szabályok. Ezekben az esetekben az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott elvek az irányadók, mivel nincs olyan uniós jogszabály, amely meghatározná és szabályozná a köz- és magánszféra közötti partnerség fogalmát.

A tagállamok a köz- és magánszféra közötti partnerségekre vonatkozó jogalkotás során különböző megközelítési módokat alkalmaznak. Egyes nemzeti jogi keretekben szabályozzák a köz- és magánszféra közötti partnerségek és a koncessziókra vonatkozó szabályok viszonyát, míg más tagállamokban nemzeti szinten eltérő módon határozzák meg a köz- és magánszférabeli partnerek fogalmát és/vagy kevésbé egyértelmű, hogy az e területre vonatkozó jogszabályok hogyan vonatkoznak a koncessziók meghatározására és szabályaira.

4.2. Alkalmazás és végrehajtás – a koncessziós szerződések odaítélésére vonatkozó szabályok helytelen alkalmazásának forrásai

Valamennyi tagállam arról számol be, hogy a koncessziók odaítélésére vonatkozó szabályok helyes és hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében jelentős és sikeres erőfeszítéseket tettek ellenőrző hatóságok és struktúrák létrehozására. A legtöbb tagállam egyetlen közbeszerzési ellenőrző hatóságot nevezett ki. A tagállamok jelentései nem tesznek különbséget a koncessziók és más típusú közbeszerzések között. A helytelen alkalmazás, illetve a strukturális vagy visszatérő problémák okaira vonatkozó információkat ezért minden közbeszerzéstípus esetében általánosan mutatjuk be.

A helytelen alkalmazás vagy a jogbizonytalanság leggyakoribb oka, amint arról a tagállamok beszámoltak, a közbeszerzési készségek hiánya, a hatályban levő szerződések módosítása, a közbeszerzés becsült értékének kiszámítása és a részekre való mesterséges felosztás.

Ami a szabályok gyakorlati alkalmazását illeti, a tagállamok nehézségekről számolnak be a következőkkel kapcsolatban: a kizárási okok értelmezése és ellenőrzése, az érdemi odaítélési kritériumok – köztük a stratégiai célkitűzésekhez kapcsolódó kritériumok – megfogalmazása abban az esetben, ha kritérium nem kizárólag az ár, a hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása, a szerződések közbeszerzési szerződésként vagy koncesszióként való besorolása, valamint az átláthatóság.

A tagállamok az általános korrupcióellenes küzdelem jegyében már az irányelv elfogadása előtt bevezettek jogszabályokat, és létrehoztak intézményeket. A legtöbb tagállamban elsősorban a nemzeti versenyhatóságok, az ügyészek és más végrehajtó ügynökségek felelősek e rendelkezések végrehajtásáért. Emellett egyes tagállamokban külön intézmények feladata a csalás és a korrupció elleni küzdelem.

Az összeférhetetlenség, a korrupció, az összejátszás és a kartellek kockázatának csökkentése érdekében a legtöbb tagállam „puha” jogi intézkedéseket fogadott el, például nemzeti korrupcióellenes stratégiákat, iránymutatásokat (pl. az összejátszásra irányuló magatartás felderítése, figyelemfelkeltés és képzés, engedékenységi programok azon gazdasági szereplők számára, akik tájékoztatási és megelőzési tevékenységeket folytatnak), a köztisztviselőkre vonatkozó magatartási kódexeket és a professzionalizálást. Ezen túlmenően a legtöbb tagállam az irányelv követelményein túlmutató intézkedéseket is elfogadott, például OECD iránymutatásaival összhangban tágabb fogalommeghatározásokat vezettek be az összeférhetetlenségre, a szankciókra vagy akár a szerződések érvénytelenítésére vonatkozóan.[15]

1. háttérmagyarázat: Iránymutatás a közbeszerzések és koncessziók terén megvalósuló összejátszás kezeléséhez

A Bizottság a közelmúltban új iránymutatást[16] tett közzé az európai ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők számára arról, hogy miként kezeljék a közbeszerzésben és a koncessziókban való összejátszás gyanúját.

Az iránymutatás felsorolja azokat az eszközöket, amelyek célja egyrészt a tagállamok és az ajánlatkérő szervek támogatása az összejátszás eseteinek kezeléséhez szükséges kapacitásépítésben, másrészt a nemzeti központi közbeszerzési hatóságok és a versenyhatóságok közötti együttműködés előmozdítása az ajánlatkérő szervek támogatásának biztosítása érdekében. Az iránymutatás felhasználóbarát tippeket is tartalmaz az ajánlatkérő

[15] OECD: *Ajánlás a közbeszerzés terén összejátszással megvalósított ajánlattétel elleni küzdelemről*, elérhető a következő internetcímen: https://www.oecd.org/daf/competition/oecdrecommendationonfightingbidriggininpublicprocurement.htm

[16] *Közlemény a közbeszerzések során történő összejátszás elleni küzdelem eszközeiről és az ehhez kapcsolódó kizárási ok alkalmazásának módjára vonatkozó iránymutatásról*, C(2021) 1631, 2021.3.15.

szervek számára arra vonatkozóan, hogy hogyan kell alkalmazni a közbeszerzési irányelvekben előírt, összejátszással kapcsolatos kizárási okot.

4.3. A koncessziós piachoz való jobb hozzáféréssel kapcsolatos megállapítások

Annak értékelésekor, hogy az irányelv javította-e a koncessziós piachoz való hozzáférést, a következő tényezőket vettük figyelembe: i. átláthatóság a közzététel révén, ii. a kkv-k koncessziós eljárásokban való részvétele, iii. a tenderajánlatok száma, valamint iv. határokon átnyúló részvétel az uniós koncessziós piacon.

Átláthatóság a közzététel révén

A TED-ből származó adatok arra engednek következtetni, hogy 2016. április 18. óta jelentősen nőtt a közzétett koncessziós hirdetmények száma: 2016-ban 664, 2021-ben 1 877 hirdetményt tettek közzé. Hasonlóképpen, a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók száma éves átlagban a 2016. évi 143-ról 2021-ben 993-ra nőtt.

Úgy tűnik azonban, hogy a koncessziós hirdetmények száma még mindig körülbelül kétszer akkora, mint a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók száma[17]. A koncessziós hirdetmények és a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók száma közötti eltérés valamennyi tagállamban megjelenik, és több tényezőre vezethető vissza, mint például: előfordulhat, hogy a hirdetmények útján meghirdetett koncessziókat végül nem ítélik oda, és a több szerződésre vonatkozó hirdetmények esetében végül egyetlen odaítélési tájékoztatót tesznek közzé[18].

A TED-ben közzétett adatok minősége várhatóan javulni fog az új hirdetménymintákról (e-hirdetmények) szóló (EU) 2019/1780 rendelet[19] végrehajtásával; e minták 2023. október 25-étől alkalmazandók kötelező jelleggel[20].

Bár a koncessziós hirdetmények és a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók egyre gyakoribb közzététele arra enged következtetni, hogy 2016. április 18. óta javult az átláthatóság, figyelemre méltó a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény TED-ben való előzetes közzététele nélküli koncessziós szerződések[21] számának növekedése is. 2018 óta a

---

17 A koncessziós hirdetményeket az ajánlat megfelelő meghirdetésének biztosítása érdekében a tendereljárás kezdetén, míg a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatókat annak végén teszik közzé a Hivatalos Lapban, és az odaítélési tájékoztatók információkat tartalmaznak a tendereljárás eredményéről. További részletekért lásd a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum 5.2. fejezetét (Jobb hozzáférés a koncessziós piachoz).

18 A különbségnek módszertani oka is lehet, mivel az oda nem ítélt és visszavont koncessziók a szerződés odaítéléséről szóló tájékoztatók adatbázisából eltávolításra kerültek, a koncessziós hirdetményeket tartalmazó adatbázisból azonban nem.

19 A Bizottság (EU) 2022/2303 végrehajtási rendelete (2022. november 24.) a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról szóló (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelet módosításáról (HL L 305., 2022.11.25., 12. o.).

20 Az (EU) 2022/2303 rendeletet 2022. november 14-től kell alkalmazni. Ezen időpont és 2023. október 24. között az e-hirdetmények beszerzők általi használata csak opcionális. A legtöbb tagállam az átmeneti időszak végén fog váltani.

21 Az irányelv 31. cikkének (4) bekezdése szerint a közbeszerző bizonyos körülmények között és bizonyos ágazatok esetében nem köteles koncessziós hirdetményt közzétenni.

koncessziós hirdetmény közzététele nélkül odaítélt koncessziók éves összértéke magasabb, mint a koncessziós hirdetmény közzétételét követően odaítélt koncesszióké. 2021-ben például a hirdetmény közzététele nélkül odaítélt koncessziók összértéke 44 milliárd EUR, míg a koncessziós hirdetmény közzétételével odaítélt koncessziók összértéke 37 milliárd EUR volt. Koncessziók előzetes közzététel nélküli odaítélésére főként a villamosenergia-elosztási ágazatban kerül sor, ahol jellemzően kevés szolgáltató működik, és ahol a verseny hiányát műszaki okok vagy kizárólagos jogok indokolhatják.

Kis- és középvállalkozások részvétele a koncessziós eljárásokban

2016. április 18. előtt a TED-ben nem rögzítették a vállalkozások méretére vonatkozó információkat, ezért nem lehet összehasonlítani, hogy ezen időpont előtt és után a kkv-k számára milyen gyakran ítéltek oda koncessziót. 2016 óta azonban jelentősen nőtt a kkv-knak odaítélt koncessziók száma: 2016-ban ez az arány 22,4 %, 2021-ben pedig 31,6 % volt. Vannak arra utaló jelek, hogy a koncessziókra vonatkozóan nemzeti iránymutatást nyújtó tagállamokban a kkv-k részéről nagyobb érdeklődés mutatkozik[22].

Az odaítélt szerződések értéket tekintve azonban a kkv-k részesedése nem ilyen jelentős. A TED szerint a kkv-knak főként alacsony értékű szerződéseket ítéltek oda (a kkv-k részesedése 2017-ben 11,2 %, 2021-ben 3,9 % volt). Bár a nagy koncessziós jogosultak az adott időszakban három koncessziós szerződésből csak kettőt nyertek meg, az ilyen szerződések értéküket tekintve a koncessziós piac közel 92 %-át tették ki. A kkv-knak a gazdaságban betöltött általános jelentőségéhez képest a számukra odaítélt koncessziók száma és értéke viszonylag alacsony.

A kkv-stratégia és a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó cselekvési terv[23] rámutatott arra, hogy az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzés kiaknázatlan lehetőségeket kínál az induló vállalkozások számára és innovatív megoldások kifejlesztésére. A közberuházás és az innováció a fellendüléssel, a zöld és digitális átállással és az uniós gazdaság reziliensebbé tételével járó nehézségek leküzdésének két lényeges módja. A Bizottság úgy véli, hogy a zöld közbeszerzés fontos eszköz a nulla nettó kibocsátású termékek iránti kereslet széles körű ösztönzéséhez, amint azt a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv[24] is tükrözi.

Emellett 2021-ben a Bizottság iránymutatást fogadott el az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzésről[25] azzal a céllal, hogy fellendítse az innovációs közbeszerzést, és segítse a gazdasági szereplőket abban, hogy innovatív megoldásokat dolgozzanak ki a kulcsfontosságú ipari ökoszisztémákban, különösen azokban az esetekben, amikor a közbeszerzők kritikus fontosságú befektetők.

---

22 Study on the implementation of the Concessions Directive [Tanulmány a koncessziós irányelv végrehajtásáról] – London Economics Europe and Spark Legal (2021), 108. o.

23 A Bizottság közleménye – *Az EU innovációs lehetőségeinek maximális kiaknázása – A szellemi tulajdonra vonatkozó cselekvési terv az EU helyreállításának és rezilienciájának támogatása érdekében*, COM(2020) 760 final, 2020.11.25.

24 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora*, COM(2023) 62 final, 2023.2.1.

25 A Bizottság *iránymutatása az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzésről*, C(2021) 4320, 2021.6.18.

A tenderajánlatok száma

A TED-ből 2016. április 18. óta gyűjtött adatok elemzése azt mutatja, hogy a tenderajánlatok éves átlagos száma a koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatók számára vetítve 2016 és 2019 között csökkent. 2020-ban és 2021-ben az ajánlatok átlagos száma nőtt, de a 2021. évi adat (odaítélésenként 2,44 tenderajánlat) a 2016-os értékek alatt marad.

Határokon átnyúló[26] részvétel az uniós koncessziós piacon

Az irányelv hatálya alá tartozó, kis értékű koncessziók esetében 2,4 % azoknak a gazdasági szereplőknek az aránya, akik hazai piacukról pályázatot nyújtanak be annak érdekében, hogy egy másik tagállamban (közvetlenül határokon átnyúló módon) koncessziós szerződést nyerjenek el. A helyi leányvállalatokon keresztül (közvetetten határokon átnyúló módon) pályázó és nyertes gazdasági szereplők aránya 15,5 %. A nagy értékű koncessziók esetében a közvetlenül határokon átnyúló odaítélés aránya 3,4 %, a közvetetten határokon átnyúlóé pedig 8,5 %[27].

Ami az EU-n belüli (határokon átnyúló) odaítéléseket illeti, a francia székhelyű, de más tagállamokban leányvállalatokkal rendelkező cégek az EU-n belüli (határokon átnyúló) koncessziós szerződések leggyakoribb nyertesei közé tartoznak, utánuk pedig luxemburgi, német és svéd cégek következnek[28].

Egy közelmúltbeli tanulmány[29] részeként végzett felmérés szerint a határokon átnyúló és külföldi részvétel, valamint a szerződések végrehajtása tekintetében a vállalatok a következő akadályokat érzékelik: nehézkes adminisztratív követelmények és jogi keret, problémás a közbeszerzési információkhoz való nehéz hozzáférés és nyelvi problémák.

2. háttérmagyarázat: Külföldi részvétel az uniós koncessziós piacon

Az EU-n belüli (határokon átnyúló) és a nem uniós (külföldi)[30] odaítélések számát tekintve a nem uniós országokból származó koncessziós jogosultak száma a nagyobb. Ami a nem uniós odaítéléseket illeti, a koncessziós szerződések külföldi nyertesei leggyakrabban az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban székhellyel rendelkező, de az EU-ban leányvállalatokat működtető cégek.

A Bizottság intézkedéseket fogadott el a belső piac külföldi támogatások miatti torzulásának megelőzése érdekében, többek között a közbeszerzési és koncessziós piacon. E tekintetben

26 Az egyik tagállam ajánlatkérő szerve vagy közszolgáltató ajánlatkérője által egy másik tagállambeli gazdasági szereplőnek az EU-n belül odaítélt szerződések.

27 Study on the measurement of cross-border penetration in the EU public procurement market [Tanulmány az uniós közbeszerzési piacon a határokon átnyúló penetráció méréséről], Zárójelentés, Prometeia SpA, BIP Business Integration Partners- Spa, Economics for Policy a knowledge Center of Nova School of Business and Economics Lisboa, 2021. március, 66. és 78. o.

28 További részletekért lásd a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum 5.3. fejezetét (Határokon átnyúló és külföldi részvétel az uniós koncessziós piacon).

29 Lásd a 25. lábjegyzetet (10. o.).

30 Az egyik tagállam ajánlatkérő szerve vagy közszolgáltató ajánlatkérője által egy harmadik országbeli gazdasági szereplőnek odaítélt szerződések.

2022. december 14-én elfogadott, a külföldi támogatásokról szóló rendelet[31] *célja, hogy megfelelően kezelje a közbeszerzési szerződésekben és koncessziókban szereplő, külföldről támogatásokból finanszírozott pályázatokat, amelyek torzulásokat okoznak a belső piacon. A Bizottság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a szerződés odaítélését megelőző bejelentést követően a közbeszerzési és koncessziós pályázati eljárással összefüggésben megvizsgálja a részt vevő gazdasági szereplőnek nyújtott külföldi pénzügyi hozzájárulásokra vonatkozó információkat. A gazdaságilag jelentős esetek feltérképezése érdekében 250 millió EUR-s küszöbérték felett kötelező az előzetes bejelentés. A rendelet 2023. július 12-től alkalmazandó.*

A nemzetközi közbeszerzési eszközről szóló rendelet (IPI)[32] *célja, hogy megnyissa az uniós gazdasági szereplők, áruk vagy szolgáltatások hozzáférését korlátozó harmadik országok közbeszerzési és koncessziós piacait azáltal, hogy lehetővé teszi a Bizottság számára az esetek kivizsgálását, és ezzel egyidejűleg az állítólagos korlátozások megszüntetése érdekében az érintett harmadik országgal konzultációk lefolytatását. Ha azonban az adott harmadik országgal folytatott konzultációk eredménytelenek, a Bizottság a nemzetközi közbeszerzési eszköz keretében elfogadhat olyan intézkedéseket, amelyek korlátozzák az adott harmadik ország gazdasági szereplőinek, áruinak és szolgáltatásainak az uniós közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáférését.*

5. AZ IRÁNYELV VÍZÜGYI ÁGAZATRA GYAKOROLT HATÁSÁRA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

Az irányelv kizárja a közszolgáltatásként víztermelésre, -elosztásra vagy -szállításra szolgáló hálózatok rendelkezésre bocsátására vagy üzemeltetésére vonatkozó koncessziókat. A kizárás a hálózatok vízellátására, illetve a szennyvíz-ártalmatlanításra vagy -kezelésre irányuló valamennyi koncesszióra vonatkozik. Néhány tagállam azonban úgy döntött, hogy valamennyi említett tevékenységet belefoglalja a tagállami átültető intézkedéseibe.

Az EU vízügyi ágazatának áttekintése

2021-ben az uniós vízügyi ágazat mintegy 450 millió uniós lakosnak biztosított ivóvizet. Az Eurostat szerint a vízgyűjtéssel, -kezeléssel és -szolgáltatással közel 15 500, a szennyvíz kezelésével pedig mintegy 11 000 vállalat foglalkozik. Bár a vízügyi ágazatban a vállalatok főként belföldi szinten működnek, de főleg közvetett módon, külföldi tulajdonú helyi leányvállalatokon keresztül a határokon átnyúló részvételre is van példa.

Gazdasági szempontból a vízügyi ágazat rendkívül tőkeigényes, és a piaci hiányosságai miatt állami beavatkozásra lehet szükség. E hiányosságok közé tartozik egyrészt a víz alapvető jellege, másrészt a hálózatokba történő meg nem térülő beruházások mértéke, különösen a távoli vagy ritkán lakott területeken, ahol a megtérülés hosszú időt vesz igénybe és jelentős

[31] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2560 rendelete (2022. december 14.) a belső piacot torzító külföldi támogatásokról, HL L 330., 2022.12.23., 1. o.

[32] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendelete (2022. június 23.) a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI) (HL L 173., 2022.6.30., 1. o.).

kockázatokkal jár együtt. A vízügyi ágazat társadalmi jelentőségének elismerése és a piaci hiányosságainak megelőzése a koncessziós irányelvben meghatározott különleges bánásmódhoz vezetett.

A tagállamok különböző gazdálkodási modelleket alkalmaznak a vízügyi szolgáltatások nyújtására. A vízügyi szolgáltatások szervezésének módja történelmi, kulturális, gazdasági és társadalmi tényezők kombinációjától függ.

Az európai vízügyi ágazatban a magánszektor szerepvállalásának különböző formái a XIX. századra vezethetők vissza. A magánpartnereket érintő szerződések száma 1980 után jelentősen növekedni kezdett. A szolgáltatás minőségének és hatékonyságának lehetséges javítása, valamint a jobb irányítási hatékonyság (azaz a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférés) olyan tényezők, amelyek alapján a magánszektor bevonása előnyös lehet. A szélesebb körű társadalmi igények kielégítéséhez azonban az állami szerepvállalás továbbra is fontos.

A vízügyi ágazat 2016. április 18. óta

A vízügyi ágazatban a koncessziós irányelv rendelkezéseit három tagállam (Cseh Köztársaság, Lengyelország, Románia) teljes mértékben, míg három másik (Bulgária, Franciaország, Spanyolország) csak részben alkalmazza.

A GWI WaterData[33] vízügyi ágazatra vonatkozó múltbeli adatai alapján azok a tagállamok, amelyek úgy döntöttek, hogy a vízügyi ágazatban alkalmazzák az irányelvet, korábban már jelentős tapasztalatokkal rendelkeztek a magánszektor hasonló részvételével kapcsolatban. Ezzel szemben néhány olyan tagállamban, amelyek úgy döntöttek, hogy a vízügyi ágazatot nem vonják a nemzeti átültető intézkedéseik hatálya alá – nevezetesen Olaszországban, Németországban és Portugáliában – a magánszektor részvétele csak kis mértékű volt.

2016 áprilisa óta a vízügyi ágazatban nagyobb az átláthatóság a koncessziós szerződések tekintetében. A TED szerint a 2016 és 2021 közötti időszakban koncessziók odaítéléséről mintegy 225 tájékoztatót tettek közzé, és a 2016. évi 3 tájékoztatóval szemben 2021-re az ilyen tájékoztatók száma 66-ra nőtt. A koncessziók túlnyomó többségét (194) francia ajánlatkérő szervek kötötték, utánuk a Cseh Köztársaság (18), Spanyolország, Lengyelország és Románia ajánlatkérő szervei következtek.

A TED-ben 2016 és 2021 között összesen csaknem 7 milliárd EUR értékű vízügyi ágazatbeli koncesszió odaítéléséről szóló tájékoztatót rögzítettek. Az ugyanebben az időszakban odaítélt koncessziók összértékéhez (377,5 milliárd EUR) képest a vízügyi ágazatban a koncessziók értéke nem éri el a 2 %-ot. Emellett egy másik fontos közüzemi ágazathoz, a villamosenergia-ágazathoz képest a vízügyi ágazatbeli koncessziók értéke mindössze 3,6 %-ot tesz ki. Az irányelv alkalmazásának első éveiben a vízügyi ágazatbeli koncessziók odaítéléséről közzétett tájékoztatók szerint a koncessziók éves összértéke növekedett, 2016 és 2018 között több mint a tízszeresére nőtt. A koncessziók értéke a következő két évben kismértékben csökkent, de a 2021. évi növekedés ellensúlyozta ezt a csökkenést.

[33] A GWI Global Ultimate Owners adatbázisa részletes adatokat tartalmaz azokról a települési víz- és szennyvíz-kezelési projektekről, amelyek esetében a tőkeberuházás költségeit részben vagy egészben a magánszektor viselte.

A vízügyi ágazatbeli koncessziókra beérkezett pályázatok átlagos száma és a kkv-k átlagos részvétele más ágazatok átlagához képest valamivel alacsonyabb volt. Ez azzal magyarázható, hogy a vízügyi ágazat más ágazatokhoz képest rendkívül specializált és tőkeigényes. Ezenkívül a koncessziós jogosultnak megfelelő pénzügyi kapacitással kell rendelkeznie a beruházás teljes költségének és a működési kockázatoknak az előzetes fedezéséhez.

Ami a határokon átnyúló részvételt illeti, úgy tűnik, hogy a lokálisan működő, de külföldi tulajdonú leányvállalatokon keresztül viszonylag nagy mértékű a pályázatokban való határokon átnyúló részvétel.

Az érdekelt felek többsége úgy véli, hogy a tagállamokban jelenleg működő rendszerek jól működnek, és támogatják a vízügyi ágazatnak az irányelv hatálya alóli kizárását. A vízszolgáltatások önkormányzati hatáskörbe történő visszavételének példáira hivatkozva nem tartják szükségesnek a magánszektor bevonását. Másrészt az üzleti szektor képviselői az irányelv kapcsán szerzett pozitív tapasztalataikat emelték ki. Az általános következtetés az volt, hogy az irányítási rendszer megválasztása a helyi társadalmi tényezőktől (működési hatékonyság, hosszú távú beruházások, megfizethetőség, vízvédelem, ellátásbiztonság, közegészségügy stb.) függ.

A korlátozott adatok miatt az irányelv vízügyi ágazatra gyakorolt hatásával kapcsolatban még nem lehet határozott következtetéseket levonni.

6. KITEKINTÉS

A Bizottság folyamatosan törekszik az irányelv hatékonyabb működésének előmozdítására, elsősorban az adatok átláthatóságára és minőségére vonatkozó új kezdeményezések révén.

A koncessziós pályázatok és eredmények átláthatósága döntő fontossággal bír az irányelv célkitűzéseinek elérése szempontjából. Az átláthatóság zálogát a tagállamok által odaítélt koncessziókra vonatkozó minőségi adatok jelentik, melyek könnyen hozzáférhetők a belső piac valamennyi szereplője számára. A Bizottság számos intézkedést és kezdeményezést kíván megvalósítani az irányelvvel és végrehajtásával kapcsolatos adatok átláthatóságának és általános minőségének javítása érdekében.

2023. március 16-án a Bizottság bejelentette az európai **közbeszerzési adattér** bevezetését[34]. A közbeszerzési adattér, mely összekapcsolja az európai adatbázisokat, köztük a közbeszerzésre és a koncessziókra vonatkozó TED-adatokat, valamint a nemzeti portálokon elérhető nemzeti közbeszerzési adatkészleteket, központi szerepet fog játszani az uniós közbeszerzések és koncessziók digitális átalakításában. A közbeszerzési adattér lehetővé teszi az adatközpontú szakpolitikai döntéshozatalt. A közbeszerzők nemcsak az ajánlati felhívások optimálisabb tervezése, a pontosabb teljesítményértékelés és a jobb tudásmegosztás, valamint a szélesebb körű digitalizáció révén élvezhetik a közbeszerzési adattér előnyeit, de a csalások és összejátszások hatékonyabb leleplezése miatt is. A közbeszerzési adattér javítani fogja az

[34] A Bizottság közleménye: „Közbeszerzés: A közkiadások javítására, az adatvezérelt politikai döntéshozatal ösztönzésére, valamint a kkv-k pályázatokhoz való hozzáférésének javítására szolgáló adattér” (2023/C98I/01), HL C 98 I., 2023.3.16., 1. o.

ajánlati felhívásokhoz való hozzáférést, különösen a kkv-k számára. Az átláthatóság nagy hangsúlyt kap az Európai Unió Kiadóhivatalának „**Előkészítő intézkedés – Átláthatóság a közbeszerzésben**” című dokumentumában[35] is. A Kiadóhivatal négy tevékenységi területet azonosított, amelyek a TED-adatok köré csoportosulnak. Ezek: rendelkezésre állás, minőség, olvashatóság és interoperabilitás. A tervek szerint számos projekt járul majd hozzá az előkészítő intézkedés végrehajtásához.

Mindezeken túl a Bizottság 2023. április 17-én létrehozta a közbeszerzők közösségét (Public Buyers Community)[36]. A **Public Buyers Platform** (közbeszerzői platform) a közbeszerzés terén folytatott együttműködés intenzívebbé tételét szolgálja. A közbeszerzők EU-szerte profitálhatnak az ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréjéből, így nem kell maguknak megoldaniuk bizonyos összetett kérdéseket. A közösség célja, hogy lehetővé tegye a közbeszerzők és a közbeszerzésben dolgozók (beszerzők, beszállítók, tudományos körök és más érdekelt felek) számára, hogy összefogjanak és így lépjenek kapcsolatba az Európai Bizottsággal a közbeszerzéssel kapcsolatos élvonalbeli piaci információk és know-how cseréjének előmozdítása, valamint a közös fellépés és a szisztematikus együttműködés ösztönzése érdekében. Az együttműködés egyik célja a kkv-k közbeszerzési és koncessziós piachoz való hozzáférésének előmozdítása.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

Az irányelvet csak három éve alkalmazzák valamennyi tagállamban, ezért kevés információ áll rendelkezésre, így az irányelv hatálybalépését megelőző időszakkal való teljes körű összehasonlítás nem lehetséges.

Ebben a szakaszban túl korainak tűnik annak megállapítása, hogy az irányelv elérte-e a jogbiztonság növelésére és az uniós koncessziós piachoz való jobb hozzáférés biztosítására irányuló célkitűzéseit. Mindazonáltal számos előzetes következtetés vonható le, amelyeket az alábbiakban foglalunk össze.

Valamennyi tagállam átültette az irányelvet, és a koncessziós szerződések odaítélésére vonatkozó **szabályok helyes és hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében ellenőrző hatóságokat és struktúrákat hoztak létre**. A tagállamok túlnyomó többségében azonban továbbra is tapasztalható a szabályok nem egyértelmű értelmezése és helytelen alkalmazása.

Az irányelv **átláthatóbbá tette az odaítélési eljárást is.** 2016 óta **fokozatosan nőtt a közzétett koncessziók száma.** Bár a legmagasabb értékű koncessziókat főként hirdetmény közzététele, tehát pályázati felhívás nélkül ítélik oda, ez a helyzet azzal magyarázható, hogy ezek a koncessziók elsősorban a villamosenergia-elosztás területén vannak jelen, ebben az ágazatban pedig bizonyos tagállamokban különleges vagy kizárólagos jogok, illetve jogi monopólium érvényesül. Következésképpen ezek az odaítélések nem vetnek fel aggályokat a koncessziós irányelvnek való megfelelés szempontjából.

[35] https://simap.ted.europa.eu/web/simap/preparatory-action-on-transparency-in-public-procurement
[36] Honlap | Public Buyers Community (europa.eu)

Ami a koncessziókért folyó verseny szintjét illeti, megállapítást nyert, hogy a **koncessziós szerződések elnyeréséért folyó versenyben való részvétel szintjére az irányelv nem gyakorolt következetes hatást.**

Továbbá **az uniós koncessziós piacon** – annak ellenére, hogy az más tagállamok ajánlattevői előtt is nyitva áll – **eddig nem volt jelentős határokon átnyúló részvétel.** Ez a helyzet nem csak a koncessziós piacra, hanem általában véve a közbeszerzésre jellemző, és tagállamonként igen eltérő.

Úgy tűnik, hogy az elmúlt 5 évben a kkv-k részvételi szintje növekedett, bár **a koncessziós piacon való részvételi arányuk** a gazdaság egészén belüli részesedésükhöz képest **viszonylag alacsony**.

Figyelembe véve a kkv-knak az Unió gazdaságában betöltött jelentős szerepét, a rendelkezésre álló korlátozott bizonyítékok arra utalnak, hogy a tagállamoknak és az ajánlatkérő szerveknek/közszolgáltató ajánlatkérőknek **a koncessziók odaítélésével összefüggésben prioritásként kellene kezelniük a kkv-kra való nagyobb összpontosítást.**

Ami a vízügyi ágazatot illeti, a néhány tagállamtól származó korlátozott mennyiségű adatból nem vonhatók le határozott következtetések az irányelvnek a tágabb értelemben vett vízügyi ágazatra gyakorolt hatásával kapcsolatban sem.

A Bizottság az adatok átláthatóságának és minőségének a közbeszerzési és koncessziós piacokon történő további előmozdítása érdekében több kezdeményezést indított útjára a közelmúltban, ilyen például a közbeszerzési adattér, a közbeszerzés átláthatóságára irányuló előkészítő intézkedés és a Public Buyers Platform (közbeszerzési platform).

Az idő előrehaladtával az irányelvvel kapcsolatban szerzett tapasztalatok lehetővé teszik majd a részletesebb értékelések elvégzését. A Bizottság által elkészítendő következő jelentésben részletesebben kell értékelni az irányelvnek a koncessziós piacra gyakorolt tényleges hatását.